

Savivaldybių žinios

Nr. 2 (912–915)

2023 m. kovo 11 d.
Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2023

NEIŠSEMIAMOS LIETUVOS GALIMYBĖS

Jubiliejinėje
turizmo parodoje
ADVENTUR 2023
skambus savivaldybių
TVIC ir TIC akordas

2–13 p.

Romo Gurklio foto.

KOKIOMIS TURIZMO NAUJOVĖMIS DŽIUGINS SKIRTINGI LIETUVOS REGIONAI	16–17 p.
SAVIVALDYBĖS INDĖLIS Į DREVERNOS PLĖTRĄ – KONCESIJOS SUTARTIS IR LAISVĖ VERSLUI VEIKTI	26–27 p.
KOSMINĖ ELEKTRŲNŲ ŠVIESULIŲ ODISĖJA	35 p.
SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMAI	39 p.

NEIŠSEMIAMOS LIETUVOS GALIMYBĖS

Džiazuojančios fanfaros nugalėtojams.

Jubiliejinė didžiausia Baltijos šalyse turizmo paroda ADVENTUR 2023 atidaryta skambiu akordu – įteikti „Turizmo sėkmingiausiųjų 2022“ apdovanojimai. Jau aštuonioliktą kartą ceremonijoje buvo paskelbtos turizmo asmenybės, projektai, vietovės, inovacijos ir paslaugų teikėjai, kuriuos nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „Keliau Lietuvoje“ inicijuotuose rinkimuose ryškiausiais įvardijo daugiau nei 12 tūkst. balsavusių žmonių.

KŪRYBINGOS IDĖJOS PLEČIA KELIAUJANČIŲJŲ PO LIETUVĄ BŪRĮ

Palankų vėją simbolizuojančių vėtrungių įteikimas – jau tradicija tapę apdovanojimai, ne be reikalo vadinami „turizmo oskarais“. Juose turizmo bendruomenei padėkojama už pasiūlytas originalias vietinių kelionių patirtis ir naujas idėjas, skatinančias atrasti, pažinti ir pamilti savo šalį.

„Tiek pastarųjų metų pandemijos ir karo negandos, tiek besikeičiantys sugrįžtančių turistų poreikiai primena, kad turbulencija ne tik aviacijoje, bet ir visame turizme yra dažnas reiškinys. Noriu pasveikinti kiekvieną jūsų – ne tik nugalėtojus, bet visą turizmo bendruomenę – už atkaklumą, už ryžtą, už solidarumą ir už gebėjimą transformuotis. Šie apdovanojimai įrodo – kad ir kaip būtų sunku, kad ir su kokiais iššūkiais susidurtų turizmo bendruomenė ir kelionių verslas, nėra ribų kūrybiškumui, siekiui tobulėti ir norui prisikviesti tą vienintelį savą turistą. Jau ne pirmus metus mokame nustebinti ir parodyti net ir daug ko mažiesiam turistui, kokios neišsemiamos ir neapnėpiamos yra Lietuvos galimybės ir kokią unikalią grožį turime šalia“, – ceremonijoje kalbėjo Ekonomikos ir inovacijų ministerijos viceministras Vincas Jurgutis.

„Keliau Lietuvoje“ vadovė Olga Gončarova džiaugėsi, kad nors turizmui pastaraisiais metais tenka daug išbandymų, kasmet gimstančios naujos stebinančios ir žavinčios idėjos šalies viduje rodo, kokia kūrybinga yra Lietuvos turizmo bendruomenė.

„Būtent šie talentingi gidai, kūrėjai, edukatoriai, kelionių organizatoriai ir kiti kelionių verslo atstovai kiekviename mūsų augina norą atrasti, geriau pažinti tai, kas sava, ir keliavimą po Lietuvą jau yra pavertę ne mada, o tradicija. Šis renginys – ne tik apdovanojimai sėkmingiausiems, bet ir padėka kiekvienam turizmo bendruomenės nariui, kuris rodo, koks stiprus ir neįveikiamas yra troškimas pažinti ir kuris savo entuziazmu įkvepia dar didesnę meilę savo šaliai“, – įteikdama vėtrunges kalbėjo O. Gončarova.

Statistika rodo, kad savo šalies pažinimas vis daugiau lietuvių tampa neatsiejama laisvalaikio dalimi. Preliminariais duomenimis, pernai po savo šalį keliausių tautiečių buvo net 37 proc. daugiau nei ankstesniais metais ir 25 proc. daugiau nei 2019-aisiais.

TARP SĖKMINGIAUSIŲJŲ – IŠSKIRTINĖMIS TAPUSIOS VIETOS IR PASAULYJE NUSKAMBĖJĘ PROJEKTAI

Kandidatus septynioms apdovanojimų kategorijoms pasiūlė Lietuvos turizmo asociacijos ir turizmo ekspertai, o nominantus atrinko iš turizmo profesionalų sudaryta komisija.

„2022 metų turizmo ambasadore“ paskelbta dizainerė, kuratorė ir kūrybinės vietokūros ekspertė **Julija Janus**, „įsukusi“ Stiklo kvartalo bendruomenės projektą ir pavertusi senąjį žydišką Vilniaus kvartalą instagamiškiausia sostinės vieta.

Sėkmingiausiu 2022 metų žiniasklaidos projektu, skatinančiu keliones į Lietuvą arba Lietuvoje, tapo **LRT televizijos laida „Draugiška Lietuva“** – 18 laidų ciklas, kuriame nugulė LRT televizijos laidų vedėjų ir už kadro dirbančių žurnalistų patirtys įvairiuose Lietuvos kampeliuose.

Sėkmingiausio 2022 metų turizmo projekto, garsinančio Lietuvą užsienyje vardas atiteko projektui **„Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“**, apie kurį išgirdo daugiau nei 3 mlrd. žmonių visame pasaulyje.

Daugiausiai balsų **„Sėkmingiausio 2022 metų turizmo projekto Lietuvoje“** kategorijoje pelnė **„Lukiškių kalėjimas 2.0“** – unikali kultūrinė erdvė Vilniaus centre, pastaraisiais metais tapusi viena išskirtiniausių miesto scenų bei geidžiama Lietuvos ir užsienio kino kūrėjų filmavimo vieta.

Sėkmingiausiu 2022 metų turizmo paslaugų teikėju tapo **UAB „Baltic Travel Group“**, viena iš lyderiaujančių kelionių agentūrų Baltijos šalyse, šiemet sukūrusi virtualių renginių platformą ir pritraukusi tarptautinio renginio „eBay 2022 metų eksportuotojas“ organizavimą Vilniuje.

Sėkmingiausia 2022 metų turizmo traukos vietovės titulą pelnė **Birštonas**, kurio pristatytos naujienos – daugiafunkcinis sporto ir sveikatingumo centras, keleivinių laivų prieplauka, ilgiausia Lietuvoje rogučių trasa ir kitos – nuskaubė visą šalį.

„2022 metų turizmo inovacija“ paskelbtos **„Fluxiškos ekskursijos“** – Dalios Kiaupaitės ir UAB „Mūsų odiseja“ sukurta novatoriška ekskursijų vedimo metodika, kuomet ekskursijos vedamos bet kokioje vietoje, bet kuriuo paros metu, įjungiant emocijas ir turistų kūrybinę vaizduotę bei pristatant „fluxus“ idėjas.

Po savo šalį keliaujantys lietuviai ir patys galėjo siūlyti Lietuvoje atrastas mėgstamiausias vietas aštuntojoje **„Vietinių turistų simpatijos“** kategorijoje. Jau trečius apdovanojimus iš eilės ši vėtrungė atiteko **Pakruojo dvarui**.

IR VĖL TRIUMFAVO BIRŠTONAS

Šiais metais Birštonas įvertintas už ilgiausią rogučių trasą Lietuvoje, naują sporto ir sveikatingumo centrą ir kitas reikšmingas naujoves.

„Turizmo sėkmingiausiųjų“ apdovanojimuose ir vėl triumfavo Birštonas. Kurortas, kaip ir 2015, ir 2019 metais, paskelbtas „Sėkmingiausia turizmo traukos vieta“. Nugalėjęs konkurentus – Kauno rajoną ir Klaipėdos miestą – šiais metais Birštonas įvertintas už ilgiausią rogučių trasą Lietuvoje, naują sporto ir sveikatingumo centrą bei kitas reikšmingas naujoves. Apdovanojimą „Litexpo“ rūmų scenoje atsiėmė Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė. „Dėkoju už šį garbingą apdovanojimą. Smagu, kad turime tiek daug Birštono kurorto gerbėjų – Vėtrungė dar kartą įrodo, kad Lietuvoje vėjai pučia teisinga kryptimi“, – pasidžiaugė merė. Birštonui garbingas apdovanojimas įteiktas už naujas pramogas turistams ir kasmet gerėjančią miesto infrastruktūrą. 2022 m. čia duris atvėrė Birštono sporto ir sveikatingumo centras, atidaryta keleivinių laivų prieplauka, įrengta ilgiausia šalyje rogučių trasa „Pramogų kalnas“, radijo bangomis valdomas pirmasis visureigių parkas Lietuvoje, pastatytas unikalus laipiojimo bokštas „Smagu lipti“, atnaujinta infrastruktūra (įrengtas abi miesto puses jungiantis ir patekimas prie apžvalgos bokšto lengvinantis pėsčiųjų ir dviračių viadukas). Žiniasklaidoje nestigo žinučių apie išskirtines sveikatinimo procedūras, tokias kaip šieno kompresas, sausas mineralinis vanduo ar „Šreko“ purvas. Taip pat kurorte, reaguojant į aktualijas, buvo rengiamos nemokamos ekskursijos pabėgėliams iš Ukrainos. Šiemet Lietuvos verslo konfederacija Birštono savivaldybei skyrė „Auksinės krivulės“ apdovanojimą „Už aktyvumą atstovaujant kurortų ir juose veikiančių verslų interesus“.

KAŲ VEIKTI BIRŠTONE IR KUO GALI NUSTEBINTI KAUNAS?

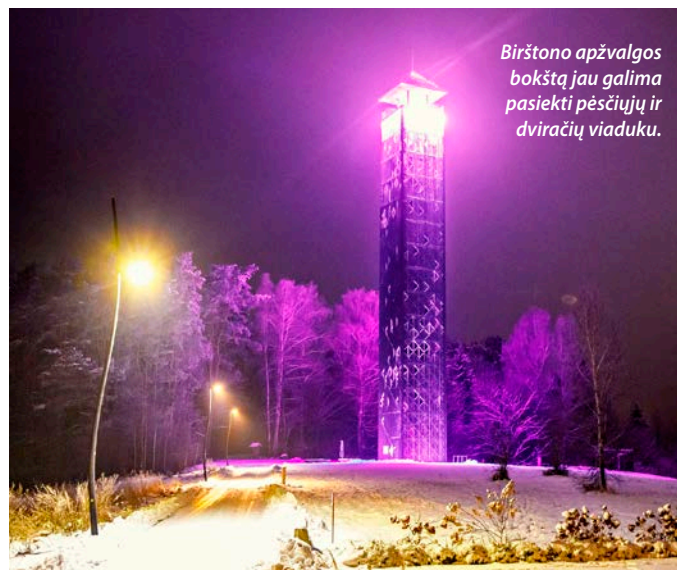
Abu miestai yra šalia vandens, ypatingi savo gamta, upės pakrante, ir įdomia istorija, kurią praturtina čia gyvenusių žymių žmonių asmenybės.

Birštonas – tai ne tik romantiška Nemuno krantinė, sanatorijos, SPA ir kvepiantys pušynai. O Kaunas – ne tik krepšinio miestas, su Laisvės alėja ir Santaka. Čia galima dalyvauti orientacinio žaidimo, teminiuose maršrutuose, plaukti, važiuoti, jodinėti, skanauti gardesius, pažinti istoriją, sveikatinis, patirti nuotykius, smagiai švęsti, nustebti ir kitus nustebinti.

„Čiulba ulba“ – pramogų ir renginių organizatoriai kviečia surengti darbo kolektyvo, šeimos ar draugų išvyką, linksmai ir įsimintinai praleisti laiką. Gali pavieniams, savarankiškiems keliautojams ar grupėms pasiūlyti renginio idėją ir ją įgyvendinti pagal individualius jūsų poreikius. Verslo renginiai, šeimos šventės, mergvakariai, draugų susitikimai, išskirtinių progų paminėjimai, gimtadieniai, teminiai renginiai ir visa tai bus organizuota Jums.

„Čiulba ulba“ komanda, kiekvieną rytą pabunda su naujomis idėjomis. Gerai pažįsta Birštono ir Kauno miestus, todėl gali rekomenduoti, ką nuveikti, atrasti, pajauti, patarti, kokias veiklas ar pramogas pasirinkti. Čia yra daug įdomių veiklų, neatrastų erdvių.

El. paštas: pramogos@ciulbaulba.lt arba projektai@ciulbaulba.lt; tel.: +370 673 25523

Birštono apžvalgos bokštą jau galima pasiekti pėsčiųjų ir dviračių viaduku.

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios“
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT-11347 Vilnius,
el. p. info@savzinios.lt, interneto svetainė www.savzinios.lt
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Girklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios leva Cataldo, cataldoieva@gmail.com

Spausdina UAB Lietuvos ryto spaustuvė
Gedimino pr. 12A, LT-01103 Vilnius
Tiražas 2000 egz.
ISSN 1392–2467

Mūsų partneriai
STRUCTUM
Mano Kraštas

KAUNAS BUVO ĮVERTINTAS DU KARTUS

„ADVENTUR 2023“ „Turizmo sėkmingiausiųjų“ apdovanojimuose „Kaunas 2022“ pripažintas labiausiai Lietuvą užsienyje garsinusiu projektu. Trigubai išaugę muziejų ir galerijų apsilankymų skaičiai, priešpandeminius rodiklius pasiekęs turistų iš užsienio skaičius, bei padidėjęs kultūros srities matomumas kaip niekad išplėtė miesto žinomumą pasaulio žemėlapyje.

Turizmo parodos „ADVENTUR“ metu vykusioje ceremonijoje Kaunas buvo įvertintas du kartus. Simboliškas Vėtrungės apdovanojimas buvo skirtas ne tik Europos kultūros sostinės projektui, bet ir jo rėmuose vykusioms „Fluxiškoms ekskursijoms“, tapusiomis „2022 metų turizmo inovacija“. Tai – novatoriška ekskursijų vedimo metodika, kurią sukūrė idėjos autorė menininkė Dalia Kiaupaitė. Ekskursija apie fluxus objektus Kaune buvo pravesta užsienio menininkams, dalyvavusiems „Kauno – Europos kultūros sostinės 2022“ organizuojamame Fluxus festivalyje, kitoms grupėms ir sulaukė didelio susidomėjimo.

„Labai svarbu, kas po kelionės lieka turistų širdyse“, – apdovanojimų metu teigė Europos gidų asociacijų federacijos prezidentė Efi Kalampoukidou. Tai, kad 2022 metais Kaune apsilankę svečiai ir renginius kūrė dalyviai širdyse dar ilgai nešiosis turtingas kultūrinės patirtis, rodo pasiekti rekordiniai skaičiai.

Per 2017–2022 metus iš viso daugiau nei 3000 scenos menų, kino renginių, parodų padovanojo Europos kultūros sostinės metai Kaune subūrė daugiau nei 2,5 milijono kultūros lankytojų ir daugiau nei 19 tūkst. profesionalių menininkų ir kūrėjų iš Lietuvos ir pasaulio. Plačioje kultūrinėje programoje 2022 metais buvo galima išvysti tokias pasaulyje žinomas pavardes kaip Yoko Ono, William Kentridge, Marina Abramovič. Didžiulio dėmesio sulaukė ir po kelias dienas trukę didieji Šiuolaikinės Kauno mito trilogijos renginiai „Sukilimas“, „Santaka“ bei „Sutartis“.

SVEČIAI IŠ LIETUVOS, EUROPOS IR VISO PASAULIO

„Kaunas In“ duomenimis, 2022 metais sparčiai augo turistų skaičius, kuris pasiekė priešpandeminius rodiklius. Kauno miesto apgyvendinimo įstaigose praėjusių metų sausio-lapkričio mėnesiais apsistojo daugiau nei 280 tūkst. keliautojų iš kitų Lietuvos miestų, Vokietijos, Italijos bei kaimyninių šalių – Lenkijos, Latvijos, Estijos.

Viena suintensyvėjusio turizmo priežasčių – užsienio žiniasklaidoje figūravusi Europos kultūros sostinės tema. Vyriausybės kanceliarijos Strateginės komunikacijos skyriaus duomenimis, pranešimai apie „Kaunas 2022“ lėmė net 38,55 proc. reikšmingų pranešimų kultūros temomis.

Kaunui „Vėtrungės“ apdovanojimas buvo skirtas ne tik Europos kultūros sostinės projektui, bet ir jo rėmuose vykusioms „Fluxiškoms ekskursijoms“, tapusiomis „2022 metų turizmo inovacija“.

Apie projektą kalbėta net 66 šalyse, tarp kurių ne tik Europos valstybės, bet ir JAV, Indija, Jungtiniai Arabų Emyratai, Kanada, PAR, Pietų Korėja ar Singapūras. Mieste viešėjo daugiau nei 170 užsienio žurnalistų, užsienio žiniasklaidoje pasirodė net 2800 publikacijų Kultūros sostinės, miesto architektūros, vykusių renginių temomis. Pagal publikacijų pasiekiamumą, skaičiuojama, kad informacija apie Kauną potencialiai galėjo pasiekti 3 milijardus žmonių iš viso pasaulio. Apie Kauną rašė tokie žiniasklaidos portalai kaip BBC, „The Guardian“, „The Telegraph“, „National

KULTŪRINIŲ RENGINIŲ IR PROJEKTŲ TĘSTINUMAS

Dalis pamėgtų festivalių ir renginių tapo neatsiejama miesto ir rajono dalimi: toliau tęsis Tarptautinė laimės diena ir tradicija tapęs „Fluxus festivalis“, Literatūros savaitė, į Kauno mikrorajonus muziką ir pasirodymus neš „Kultūra į kiemus“, „Istorijų festivalis“ ir tarptautinis scenos menų festivalis „ConTempo“, dizaino mėgėjai galės dalyvauti landšafto dizaino festivalyje „Magenta“; ir toliau vyks Europos kultūros sostinės forumas, japonijos dienos WA bei jaunimo pamėgtas šiuolaikinio miesto festivalis „Audra“. Kauno rajone tęsis bendruomeninis projektas „Šiuolaikinės seniūnijos“. Kauno rajone ir toliau veiks viešo meno objektų maršrutas „Smaragdo kelias“, kuriame – net 50 Lietuvos ir užsienio menininkų kūrinių; bei Zapyškyje įsikūręs, meno ir kultūros erdve tapęs laivas-žemkasė „Nemuno 7“.

Druskininkų TVIC direktorius Rimantas Palionis: mūsų visų pastangomis idėja tapo kūnu.

KUO GARSUS DZŪKIJOS REGIONAS

Didžiausias šalies miškų masyvas, aukščiausia kalva, srauniausia upė, didžiausias raistas, seniausias kurortas... Tai tik dalis įspūdingų išskirtinimų, kuriais garsi Dzūkija. Pajėgas sutelkę net keturi regiono miestai kviečia pažinti legendomis apipintą Lietuvos kraštą – į nepatirtų atradimų kelionę leisti padės nauja interneto svetainė pazinkdzukija.lt

Simboliška, jog ši Druskininkų, Alytaus, Lazdijų ir Varėnos turizmo informacijos centrų iniciatyva sutapo su reikšminga data. Šiemet

sukanka 770 metų, kai Dainavos vardas buvo pirmą kartą paminėtas karaliaus Mindaugo donaciniame akte Livonijos kryžiuočiams. Nuo XX a. pr. Dzūkijos kraštas siejamas su Dainavos žeme, o etnografinio regiono pavadinimas „Dzūkija (Dainava)“ įtvirtintas įstatymu.

Vis dėlto, kaip pripažino Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centro direktorius Rimantas Palionis, idėja stiprinti Dzūkijos regiono turizmo pozicijas sklandė jau ne vienus metus, o tai, jog ji galiausiai tapo kūnu –

ne tik susivienijusių šios srities specialistų, bet ir miestų savivaldos atstovų nuopelnas.

„Nors turbūt jau istoriškai susiklostė, kad turistine prasme Dzūkijoje kaip seniausias šalies kurortas labiau dominuoja Druskininkai, tačiau tokia simbiozė svarbi mums visiems. Su savo turizmo produktų įvairove tiek mes, tiek Alytus, Varėna, Lazdijai, galime vieni kitus papildyti ir praturinti, – sako R. Palionis. – Tad ši platforma – pirmasis svarbus žingsnis siekiant suaktyvinti viso krašto turizmo verslą. Dzūkija – vis dar neatrastas Lietuvos perlas, kiekvienoje savivaldybėje galima aptikti tokių įdomių laisvalaikio praleidimo formų, kurios nustebins ne vieną.“

Įstabiais, urbanizacijos nepaliestais gamtovaizdžiais, gausiais sveikatinimo šaltiniais, istoriniu, kultūriniu paveldu turtingas ir iki šiolei savitas autentiškas tradicijas puoselėjantis kraštas *pazinkdzukija.lt* svetainėje atskleidžiamas per įvairius maršrutus, į kuriuos įpinti ne tik lankytini Dzūkijos objektai, bet ir įvairios veiklos.

Naujoje turistams skirtoje platformoje lankytojai taip pat ras vertingos ir nuolat atnaujinamos informacijos apie apgyvendinimo, maitinimo paslaugas, keliavimo galimybes, pramogas, renginius ir kita.

„Dzūkijos kraštas su išskirtine savo gamta ir lankytiniais objektais patrauklus visiems – tiek

tiek jauniems, tiek šeimoms, tiek vyresniems. Todėl ir mes siekiame pateikti keliautojams aktualią informaciją pagal įvairiausių jų poreikius – vienam prioritetas galbūt bus kultūra, kitam – pramogos, trečiam – aktyvus laisvalaikis ar kita. Savo ruožtu tikimės, kad matydami naudingą, patikimą informaciją ir realią naudą, turistai į šią svetainę aktyviai jungsis“, – kalbėjo Druskininkų turizmo ir verslo informacijos centro vadovas R. Palionis.

Projektas skirtas tiek Lietuvos, tiek užsienio turistams – svetainė bus išversta ir į kitų šalių kalbas.

Ar žinote, kad Lazdijų krašte galima sutikti net kelias Emilijas Pliaterius?

Lazdijų kraštas – unikalių vietovių kraštas, traukiantis turistus savo gamta, jotvingių laikus menančia istorija ir nuoširdžiu dzūkišku vietinių žmonių svetingumu.

1. Ar žinote, kad Lazdijų krašte susikerta trijų valstybių sienos? Baltarusijos–Lenkijos–Lietuvos sienų sankirta yra Maros upės vagos viduryje. Taigi sugalvoję paplaukioti baidarėmis Maros upe ne tik smagiai praleistumėte laiką ar pasigrožėtumėte upės gamtos peizažais, bet ir vienu metu pabuvotumėte net trijose valstybėse.

2. Ar žinote, kad Lazdijų krašte galima rasti LDK laikus menantį kelią? Tai senasis Kapčiamiesčio–Leipalingio kelio atkarpos grindinys „brukakelis“. Legenda byloja, kad

KĄ ŽINOME APIE LAZDIJŲ KRAŠTĄ?

šiuo keliu kunigaikštis Žygimantas Augustas pėsčias lydėjo savo mirusios žmonos Barbaros Radvilaitės kūną iš Varšuvos į Vilnių.

3. Ar žinote, kad Lietuvos karaliumi Mindaugas buvo karūnuotas ant Lazdijų krašte esančio Rudaminos piliakalnio? Rudaminos piliakalnis su senovės gyvenvieta – tai vienas žymiausių Užnemunėje gyvenusių jotvingių paminklų.

4. Ar žinote, kad Lazdijų krašto žmonių vasaros vakarai nusidažo visomis vaivorykštės spalvomis? Juos nuspalvina muzikinio Veisiejų fontano šou. Fontanas su šviesos ir garso instaliacija įrengtas Ančios ežere, prie puikiai sutvarkyto Veisiejų miesto parko. Veisiejų grojantis fontanas buvo pirmasis Lietuvoje, kuris nuo pat savo pastatymo traukė tūkstančius lankytojų iš visos Lietuvos ir užsienio valstybių.

5. Ar žinote, kad Lazdijų krašte gyvena itin retos „gelažinės varlės“? Metelių regioniniame parke galima pamatyti visoje Europoje unikalią ežerų Dusios, Metelio ir Obelijos formaciją, todėl nenuostabu, kad tokioje unikaloje vietoje galima rasti itin retų augalų ir gyvūnų. Tokie yra ir Metelių regioninio parko simboliu tapę baliniai vėžliai, kuriuos vietiniai praminė „gelažinėmis varlėmis“.

6. Ar žinote, kad Lazdijų krašte kadaise telkšojo jūra? Tuo įsitikinti galite užsukę į Kybartų kaime įsikūrusį akmenų muziejų „Jotvingių kiemas“. Muziejus yra unikaloje vietoje, kurioje susieina dvi senosios žemės – Jotva (Dainava) ir Sūduva, ribojasi du dabartiniai etnografiniai regionai – Dzūkija ir Suvalkija. Čia galima pamatyti ne tik pavienių akmenų bei akmeninių buities įrankių ekspozicijas, bet ir išvysti suakmenėjusį koralą, kuris byloja apie šiuose kraštuose kadaise telkšojusią jūrą.

7. Ar žinote, kad žymioji poetė Salomėja Nėris savo eilėraščių rinkiniui „Pėdos smėlyje“ įkvėpimo sėmėsi Lazdijų krašte? 1928–1931 metais Salomėja Nėris gyveno Lazdijuose ir dirbo Seinų „Žiburio“ gimnazijoje. Poetė, gyvendama Lazdijuose, išleido antrąjį savo poezijos rinkinį „Pėdos smėlyje“ (1931 m.). Šiam poezijos rinkiniui įamžinti Lazdijų krašto muziejuje sukurta šviesos instaliacija „Smėlio takas“. Muziejuje taip pat galima aplankyti kambarį, vadinamą „karstu“, kuriame gyveno poetė.

8. Ar žinote, kad atvykę į Lazdijų kraštą galite pabuvoti bitės kailyje? Kaimo turizmo sodyboje „Žališkė“ galite ne tik padegustuoti natūralaus naminio medaus su korium, bet ir išbandyti, kaip gyvena bitės. Sodyboje įrengtas specialus avilio formos namelis, kuriame taikoma avilio klimato terapija.

9. Ar žinote, jog senovinis aliejaus spaudimo aparatas netilptų į jūsų virtuvę? Negalite tuo patikėti? Užsukę į Lazdijų krašte esančią etnografinę Prano Dzūko sodybą pamatysite ne tik šį neįtikėtinai skambantį aparatą, bet ir susipažinsite su XX a. pradžios Dzūkijos kaimo buitimi. Sodyboje eksponuojama apie 700 įvairių senovinių ūkio padargų, baldų, namų apyvokos daiktų.

10. Ar žinote, kad Lazdijų krašte galima sutikti ne vieną, o net kelias Emilijas Pliaterius? Lietuviškoji Žana Dark, laisvės kovų simbolis, 1831 m. sukilimo dalyvė, kapitonė Emilija Pliaterytė (1806–1831) palaidota Kapčiamiesčio kapinėse. E. Pliaterytei atminti pastatyti paminklai Kapčiamiesčio miestelio centre bei Vainežerio dvaro parke. Paminklas ypatingas, nes tai bene vienintelis klūpančio karžygio paminklas Europoje.

KOKIOMIS TURIZMO NAUJOVĖMIS DŽIUGINS SKIRTINGI LIETUVOS REGIONAI

Kalbėdami apie artėjančią aktyvaus turizmo laikotarpį Lietuvoje žinovai sako, kad šiais metais mūsų šalyje karaliaus ir draugiškai sugyventi bandys gamta ir kultūra. Didmiesčiai ir Lietuvos kultūros sostinė tapusi Tauragė pažers aibę renginių, o kurortai ir kiti šalies regionai bandys nustebinti naujais sprendimais ir traukos objektais.

SVARBIAUSI ARTĖJANČIO SEZONO AKCENTAI

LITEXPO vykusioje parodoje „Adventur 2023“ poilsio ir kelionių galimybes Lietuvoje išsamiai pristatė Nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ vietinio turizmo ekspertė Neringa Sutkaitytė. Jos teigimu, vien tik Vilnius, švenčiantis savo istorinę sukaktį – 700 metų jubiliejų, pakvies į gausybę renginių, parodų, ekskursijų ir pan. Šią puokštę papildys ir Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos 100-mečio minėjimui skirti renginiai. Savo ruožtu Lietuvos kultūros sostinė 2023-aisiais – Tauragė nestokos tradicinių krašto renginių ir naujų iniciatyvų.

„Mėgstančius kultūrą šiemet pasieks naujų muziejų bumas. Pavyzdžiui, sausio viduryje duris atvėrė „Amsterdamo mokyklos muziejus“ Kaune, kviečiantis pajauti tarpukario „art deco“ dvasią, o šių metų pavasarį Vilniuje, Gedimino kalno papėdėje, iškils paviljonas, kviesiantis įžengti į istoriją ir pasivaikščioti po sostinę prieš 200 metų“, – vardijo N. Sutkaitytė.

Anot jos, naujų šiemet sulauks ir gamtos mylėtojai, kurie galės mėgautis atnaujintais pažintiniais takais. Vienais iš tokių neabejotinai bus 1,3 km ilgio Arlaviškių pažintinis takas,

daugumai geriau žinomas Kadagių slėnio tako pavadinimu. Maloniai stebins ir kalnų takai Klaipėdos r., padėsiantys pasijusti tarsi tikruose kalnuose.

„Ką veikti Lietuvoje vasarą turės ir šeimos. Jų lauks naujienos nuotykių parkuose ir išsiplėtęs pramogų asortimentas. Tuo įsitikinti bus galima apsilankius dinozaurų parke Radailiuose, kur, be kitų pramogų, įrengtas ir klaidus, amerikietiškuose filmuose dažnai matomas veidrodžių labirintas“, – nurodė „Keliauk Lietuvoje“ atstovė ir pridūrė, kad bene geidžiamiausia ir lankomiausia šeimų vieta galima iš anksto įvardyti Anykščius.

„Šį miestą galima vadinti šeimų sostine. Ten yra daug pramogų ir skirtingų maitinimo vietų. Jis pasižymi puikiai išplėta infrastruktūra keliauti tiek dviračiais, tiek pėsčiomis. Anykščiai yra geras pavyzdys, kaip kryptingai investuojant galima pritraukti turistus“, – akcentavo N. Sutkaitytė.

KAS GALI PAKARTOTI ANYKŠČIŲ SĖKMĘ?

Jau keleri metai iš eilės „Keliauk Lietuvoje“ stebi rinką ir vykdo Lietuvos savivaldybių infrastruktūros vertinimo tyrimą. Jis parodė, kad daugiausia investicijų turizmo plėtrai ir turis-

tams pritraukti skiria savivaldybės, kurios yra didžiausios ir jau dabar yra vertinamos turistų.

„Pirmiausia – tai didieji miestai, tokie kaip Vilnius, Kaunas, kurortai prie jūros – Palanga, Neringa, sveikatinimosi paslaugomis garsėjantys kurortai – Druskininkai, Birštonas ir kitos kurortinės teritorijos kaip Anykščiai ar Trakai. Turistų stokojančios ar mažiau turistų dėmesio sulaukiančios savivaldybės turizmui skiria mažiau dėmesio, nei galbūt galėtų skirti ir bandyti ieškoti unikalių išskirtinumų, galinčių padėti sudominti ir paskatinti turistus“, – teigė N. Sutkaitytė.

Vis dėlto pagal naujausius turizmo infrastruktūros tyrimo rezultatus didelę pažangą padarė Molėtai – dauguma ten esančių lankytinų objektų sutvarkyti, juos lengvai galima pasiekti išvystytais pėsčiųjų takais. Mieste ir jo apylinkėse yra daug pramogų tiek suaugusiems, tiek vaikams, o Lietuvos etnokosmologijos muziejus, kuris atsinaujino ir įdiegė moderniausias technologijas, tapo tikra Molėtų vizitine kortele.

„Keliauk Lietuvoje“ atstovės teigimu, pastaraisiais metais taip pat gana ryškiai sužibo Birštono miestas, kuris investuoja ne tik į infrastruktūrą – ne tik nutiesė naują pėsčiųjų ir dviračių viaduką, atnaujino laivų priplauką, gatves, bet ir kitus objektus, skirtus tiek miesto gyventojams, tiek kurorto svečiams.

„Birštone neseniai buvo atidarytas naujas daugiafunkcis sporto ir sveikatingumo centras, kuriame treniruojasi net ir LKL komanda, o aktyvaus laisvalaikio mėgėjams buvo pasiū-

lyta ilgiausia vasaros rogučių trasa Lietuvoje ir unikalus laipiojimo bokštas“, – pasakojo N. Sutkaitytė.

Anot jos, Birštone padidėjo ir apgyvendinimo įstaigų pasiūla. Tokios vietos kaip viešbutis „EGO SPA“ tik suaugusiems ar instagamiškasis viešbutis „Ese“, turizmo ekspertės teigimu, skatina naujai atrasti Birštoną, kuris tampa ne tik sanatorijų, bet ir kokybiško poilsio sinonimu.

Tiesa, yra ir netikėtų naujų žvaigždžių, kurios vis skaisčiau žiba Lietuvos turizmo žemėlapyje. Bene ryškiausia, kurią N. Sutkaitytė išskyrė, yra Dreverna.

„Ne veltui ji save drąsiai vadina poilsio ir pramogų uostu, o mūsų agentūra ją apibūdina kaip vietą, kurioje norisi nubusti. Turinti išplėtotą mažųjų laivų uostą, Dreverna turistus traukia keturių žvaigždučių kempingu ant Kuršių marių ir Drevernos upės kranto, kur pastatyti kompaktiški poilsio nameliai, siūlantys nuostabių vaizdą į marios ir kitapus kranto esančią Kuršių neriją bei Mirusias kopas. Ten veikia restoranai, galima išbandyti netradicinę nakvynę „avilyje“ ar užkopti į 15 metrų aukščio apžvalgos bokštą“, – dėstė vietinio turizmo ekspertė.

Šalia Drevernos įsikūręs ir visus metus veikiantis vandens pramogų kompleksas su vidaus ir lauko baseiniais, čiuočiųklomis, pirtimis, žaidimų aikštelėmis taip pat sukuria didelę trauką.

Norintieji ne tik pramogauti, gali apsilankyti Drevernoje įsikūrusioje laivadirbio J. Gižo etnografinėje sodyboje, paragauti vikingų laikotarpio patiekalų, dalyvauti edukacinėje pramoginėje programoje „Žuvies kelias“, kurios

metu ne tik degustuojamas Mažosios Lietuvos desertas – kafija ir gliumzinis pyragas, ragaujama žuivenės, bet ir plaukiama senoviniu burlaiviu.

Dar viena kryptis, kurią N. Sutkaitytė išskyrė, – Biržai, kurie, anot jos, tampa vis labiau šeimoms tinkančia kryptimi, galbūt net antra po Anykščių.

„Biržuose yra dėmesio vertų ir daug pramoginių objektų, kurie dirba turistams patogiu metu. Be abejo, išskirtinis Biržų objektas yra Kirkilų apžvalgos bokštas su savo išskirtine architektūra ir vaizdu į karstinius ežerėlius. Šis kraštas pasižymi gamtos objektais – nuo smegduobių iki dolomitinių atodangų. Kasmet stebina Biržuose įsikūręs Kirkilų pramogų parkas, kuris gausiai lankomas šeimų. Be šio parko, Biržai siūlo aplankyti ir eko basų kojų parką, levandų ūkį, Sodeliškių dvaro sodyboje įkurtą senovinės technikos muziejų, Biržų pilį, ilgiausią pėsčiųjų tiltą per ežerą ir kitus objektus“, – įvardijo pašnekovė.

KO LIETUVOJE VIS LABIAU IEŠKO TURISTAI?

Stebėdama, kaip Lietuvos regionai ruošiasi naujam turizmo sezonui, N. Sutkaitytė teigia, kad aktyvus poilsis gamtoje ir sveiką gyvenimo būdą skatinanti veikla išliks svarbiausiomis šių metų kelionių tendencijomis.

„Ir toliau ieškosime naujų vietų gamtoje, lankysime atnaujintus pažintinius takus, kopsime į apžvalgos bokštus ir regyklas, leisimės į žygius miškuose, tyrinėsime gamtą. Vis daugiau žmonių atranda naują keliavimo filosofiją – panirimą į miško atmosferą visomis penkiomis

savo jauslėmis, žinomą kaip miško maudynės, kuri leidžia žmogui maksimaliai patirti mišką ir taip gerinti savo savijautą, sveikatą ir emocinę būklę. Tikėtina, kad pasyvaus poilsio gamtoje su visais privalomais patogumais populiarumas neslūgs, tad miško viešbučių (glampingų) paklausa tik didės“, – svarstė turizmo ekspertė.

Anot jos, tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje taip pat populiarėja patirčių ir kitokių istorijų turizmas, kuriam egzistuoti neužtenka tik atvykti į vietą ir apžiūrėti objektą iš išorės ir / ar vidaus. Keliautojai nori įsitraukti į įvairias vykdomas veiklas, edukacijas, patirti lankomą objektą daugiau ir ilgiau bei visomis jauslėmis, kažką pasigaminti ir išsivežti prisiminimui, išgirsti intriguojančias ir įtraukiančias istorijas.

„Žinant, kad Lietuvos turistai kelionių metu po populiariausiu ramaus poilsio gamtoje ir gamtos objektų lankymo pasirinkimų savo keliones pajvairinti mėgsta gastronominiu turizmu, kuris liks aktualus ir šiais metais. Lietuviai drąsiai ragauja įvairias tradicinių patiekalų variacijas – keliauja paragauti šaltibarščių su ledais ir gira, juodų cepelinų ar įdarytų obuoliais, arba net ryžtasi gauti šiek tiek adrenalino laizydamis svirplių, bijūnų žiedlapių, pušų sirupo ar kitokių skonių ledus“, – nurodė „Keliauk Lietuvoje“ atstovė.

Ji taip pat pastebėjo, kad daugėja lietuvių, atsisąjusiančių į savo sveikatą, todėl poilsį derina su galimybe atsigauti mėgaujantis SPA malonumais. Vis daugiau keliautojų renkasi su sveikatinimosi paslaugomis susijusias veiklas nuo deguonies terapijos HBO kameroje iki šieno kompresų.

Parengta pagal Gintaro Gimžausko inf.

Pagrindinės įžvalgos pagal savivaldybių grupes

- Pirmoje grupėje, pagal turistų skaičių, aukščiausiu balu įvertinta **Vilniaus miesto savivaldybė** (bendras objektų vertinimo vidurkis – 3,05). Nuo 2020 m. grupės vidurkis didėja (2020 m. buvo 2,90 ir 2021 m. – 2,95)
- Antroje grupėje, aukščiausiu balu įvertinta **Molėtų rajono savivaldybė** (bendras objektų vertinimo vidurkis – 2,80). 2020 m. grupės vidurkis buvo 2,79 ir 2021 m. – 2,77.
- Trečioje grupėje, aukščiausiu balu įvertinta **Jonavos rajono savivaldybė** (bendras objektų vertinimo vidurkis – 2,62). Nuo 2020 m. grupės vidurkis mažėja (2020 m. buvo 2,81 ir 2021 m. – 2,71)
- Ketvirtoje grupėje, aukščiausiu balu įvertinta **Elektrėnų savivaldybė** (bendras objektų vertinimo vidurkis – 2,52). 2020 m. grupės vidurkis kinta (2020 m. buvo 2,71 ir 2021 m. – 2,73).

KELIAUK LIETUVOJE

Bendras nacionalinis Lietuvos savivaldybių turistinių objektų įvertinimų vidurkis yra **2,71** iš 4 galimų.

Klaipėdos rajono TIC komanda kartu su Drevernos uostu ir Go2 fly (skrydžiai parasparniu virš Drevernos uosto) kvietė parodos „Adventur 2023“ lankytojus atrasti ir pažinti unikalių 4 vandenų kraštą. Atidarymo metu svečius pasitiko aktoriai Juozas Gaizauskas ir Emilija Latėnaitė autorinių dainų koncertu „Ištręgę gerume po žvaigždynais“.

SAVIVALDYBĖS INDĖLIS Į DREVERNOS PLĖTRĄ – KONCESIJOS SUTARTIS IR LAISVĖ VERSLUI VEIKTI

Prie marių prigludęs Klaipėdos rajono Drevernos miestelis – šiandien vis labiau populiarėjanti pramogų ir poilsio vieta, kurioje galima mėgautis išskirtiniu pamario kraštovaizdžiu, Kuršių mariomis ir pilkosiomis kopomis, išbandyti save kaituojant ar buriuojant. Čia sukurta puiki infrastruktūra ir ramiam, ir aktyviam poilsiui.

SUMANYMO REALIZAVIMAS PAREIKALAVO LAIKO

Kaip teigia Klaipėdos rajono savivaldybės vadovai, idėja turėti sėkmingai veikiantį uostą, turizmui pritaikytą marių pakrantę kilo dar 2003 metais. Vėliau teko padaryti daugybę žingsnių – nuo priplaukos vystymo detaliojo plano ir techninio projekto parengimo iki priplaukos įrengimo, kam buvo skirta apie pusė milijono eurų Klaipėdos rajono savivaldybės lėšų. Bendra projekto vertė – apie 5 mln. eurų. Tik po septynis kartus skelbto konkurso, 2016 metais, Drevernos mažųjų laivų uosto operatoriaus funkcijos buvo perduotos koncesioninkui UAB „Hortivita“. Perdavus uosto vystymą verslui, įvyko reikšmingi pokyčiai, prasidėjo uoste teikiamų paslaugų plėtra, gyventojams ir turistams pasiūlyta daug daugiau galimybių pramogauti ir ilsėtis, teikiamos įvairios paslaugos, organizuojami renginiai.

„Šiuo metu Drevernoje išvystytas uostelis, veikia restoranai, kempingas, pastatyti nameliai, įrengtas lauko ir vidaus baseinas su SPA zona, organizuojami įvairūs renginiai, nuomojami laivai, veikia keltas į Juodkrantę.

Savivaldybės indėlis – koncesijos sutartis ir laisvė veikti verslui, taip pat pastatytas apžvalgos bokštas, kelerius metus buvo dotuojama keltu Dreverna–Juodkrantė–Dreverna paslauga“, – pokyčius Drevernoje vardija Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas.

Koncesioninkui ketverius metus po sutarties pasirašymo buvo mokama dotacija – po 25 tūkst. eurų per metus.

Savivaldybė taip pat vysto viešąsias Drevernos erdves, kuriose lankosi turistai, rajono gyventojai. Įrengtas fontanas, tvarkoma J. Gižo sodyba, kur vyksta įvairios edukacijos, suteiktos patalpos amatininkams, čia vyksta ir vaikų vasaros stovyklos.

DARNIAM TERITORIJOS VYSTYIMUI – BENDRADARBIAVIMAS

Kuriant poilsiui reikalingą infrastruktūrą, svarbus verslo ir savivaldos bendradarbiavimas. „Infrastruktūrą Drevernoje kuria verslas. Svarbiausias savivaldos uždavinys – kalbėtis, netrukdyti, o kilusius nesklaidumus spręsti iš karto, – pabrėžia meras ir priduria, kad savivaldybės uždavinys – investuoti į kitas miestelio

vietas, kad tvarkinga ir patraukli būtų visa teritorija, kad turistai turėtų, kur apsilankyti ir be uosto. Reikalingas kompleksinis ir darnus teritorijos vystymas, kuris, bendradarbiaujant su verslu, yra tikrai įmanomas. Matome, kad verslas Drevernoje iš tiesų puikiai tvarkosi, nuolat pasiūlo įvairių naujovių, plečiasi. Galime sakyti, kad tai padėjo atgaivinti šį puikų pamario miestelį.“

Kaip pažymi Klaipėdos rajono savivaldybė, visos kilusios problemos, buvo išspręstos kartu su koncesioninku. „Žinoma, spręstinių klausimų pačioje Drevernoje yra. Pavyzdžiui, šiuo metu susisiekimą tarp Kuršių marių ir Karaliaus Vilhelmo kanalo riboja esamas Drevernos šliuzas, tad kartu su Vidaus vandenų kelių direkcija jau priėmė sprendimą suprojektuoti ir pastatyti naują šliuzą-reguliatorių Drevernos upės senovėje, kuris užtikrintų laivybos potencialo išnaudojimą šiame regione. Net neabejoju, kad tai sukurs didesnes galimybes turizmui vystyti, atsiradus daugiau įvairių maršrutų. Turime išnaudoti rajono turizmo išteklius ir įveikinti Vilhelmo kanalą“, – planais dalijasi Bronius Markauskas.

REGIONAI PASIGENDA LANKSTESNIO POŽIŪRO

Nors teoriškai valstybė skatina verslo ir savivaldos bendradarbiavimą, bet regionai

pasigenda tam reikalingų priemonių. Kaip pažymi Klaipėdos rajono savivaldybės vadovai, regionai pasigenda aktyvesnio agentūros „Investuok Lietuvoje“ bendradarbiavimo, lankstesnio ministerijų požiūrio bei atsakingo kitų valstybės įmonių ir įstaigų darbo, ypač įrengiant infrastruktūrą, kuri reikalinga ir gyventojams, ir verslui.

Klaipėdos rajonas yra puiki vieta investicijoms pritraukti. Labai patogi geografinė padėtis, geri ir demografiniai rodikliai, nes čia gyvena daug jaunų išsilavinusių žmonių. Savivaldybė turi priemonių, kuriomis siekiama pritraukti investuotojus, paskatinti juos.

– 2019 m. ir vėliau Klaipėdos rajono savivaldybės teritorijoje naujai įkurtos įmonės trejus metus atleidžiamos nuo nekilnojamojo turto mokesčio.

– Juridiniams ir fiziniams asmenims, remiantiems sporto, kultūros ir mokslo veiklas Klaipėdos rajono savivaldybėje, taikomos žemės ir (ar) valstybinės žemės nuomos ir (ar) nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos.

– Įmonės, per paskutinius 3 metus Klaipėdos rajone investavusios nuo 1 iki 50 mln. Eur ir sukūrusios nuo 7 iki 100 ir daugiau darbo vietų arba sukūrusios nuo 30 iki 150 ir daugiau naujų darbo vietų, gali būti atleidžiamos 3–10 metų laikotarpiui nuo žemės ir (ar) valstybinės žemės nuomos ir (ar) nekilnojamojo turto mokesčio.

– Su įmonėmis, planuojančiomis investicijas į naujo verslo kūrimą Klaipėdos rajone, kai savivaldybės teritorijoje pradėdama nauja ekonomine veikla, gali būti sudaroma investicijų sutartis, jei planuojama investuoti daugiau kaip 500 tūkst. eurų ir sukurti ne mažiau kaip 10 naujų darbo vietų ne trumpesiam kaip 18 mėn. laikotarpiui. Investicijų sutartyje gali būti numatytos mokesčių lengvatos investicinio projekto laikotarpiui ir (ar) investicijas ir verslo plėtrą skatinančios priemonės, kurios gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. inves-

ticiniame projekte numatytų atlikti investicijų sumos ir neviršyti 100 tūkst. eurų.

– Su įmonėmis, planuojančiomis investicijas į Klaipėdos rajone jau vykdomo verslo plėtrą, kai investuojama į naujai sukuriamą turtą, investicijų sutartis gali būti sudaroma, jei planuojama investuoti daugiau kaip 1 mln. eurų ir sukurti ne mažiau kaip 15 naujų darbo vietų ne trumpesiam kaip 18 mėn. laikotarpiui. Investicijų sutartyje gali būti numatytos mokesčių lengvatos investicinio projekto laikotarpiui ir (ar) investicijas ir verslo plėtrą skatinančios priemonės, kurios gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. investiciniame projekte numatytų atlikti investicijų sumos ir neviršyti 200 tūkst. eurų.

– Fizinių asmenų ir labai mažų įmonių, atitinkančių LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo reikalavimus, nekilnojamojo turto taikoma tik 0,3 procento nekilnojamojo turto mokestinės vertės.

Taip pat rajone veikia ir Smulkiojo verslo rėmimo programa, per kurią praėjusiais metais verslui skatinti panaudota 67 tūkst. eurų. Savivaldybė teikia nemokamas konsultacijas verslo steigimo ir plėtros rajone klausimais, organizuoja verslumo konkursus, įvairius mokymus verslininkams.

Didžiausios problemos, su kuriomis susiduriame Klaipėdos rajone, savivaldybė neturi sklypų, patalpų, kurias galėtų pasiūlyti verslui. Patalpų trūkumas lemia ir tai, kad rajone nėra, pavyzdžiui, „Spiečiaus“ ar kitos bendradarbiavimo erdvės.

Taip pat dažnai stringama ministerijų biurokratijos liūne. Pagarbos savivaldai ir teigiamo požiūrio į regionų plėtrą pasigendama ir bendradarbiaujant su valstybės įmonėmis bei įstaigomis. Pavyzdžiui, Ekonomikos ir inovacijų ministerija skelbia kvietimus dėl reikiamos infrastruktūros įrengimo finansavimo, bet terminai – labai trumpi, kelių milijonų eurų vertės infrastruktūrinio objekto įgyvendinimui neskiiriama net metų laiko.

DIDŽIAUSIOS PASTARŲJŲ METŲ INVESTICIJOS

Klaipėdos rajone per pastaruosius metus didžiules investicijas atliko tokios kompanijos kaip SBA, VMG, „Mars Lietuva“, „Hill Group“.

Į **SBA** grupės Klaipėdos rajone statomą naują baldų gamyklą planuojama investuoti beveik 92 mln. eurų ir sukurti daugiau kaip 150 naujų darbo vietų. Dėl to su Ekonomikos ir inovacijų ministerija pasirašyta stambiaus investicinio projekto įgyvendinimo sutartis. Sutartis pasirašyta su UAB „Germanika“, kuri yra SBA grupės dalis, o 2022 m. rugsėjo 23 d. įvyko labiausiai robotizuotos regione SBA grupei priklausančios naujos baldų gamyklos „Inno Line“ atidarymas.

VMG su Ekonomikos ir inovacijų ministerija pasirašė stambiaus investicinio projekto įgyvendinimo sutartį, pagal kurią įsipareigojo investuoti iki 50 mln. EUR, sukurti nemažiau kaip 150 naujų darbo vietų, iš kurių 36 – aukštos profesinės kvalifikacijos darbo vietas. Be to, į šio projekto apimtį yra įtrauktas saulės jėgainių parko įrengimas bei nestandartinių baldų gamyklos statybos. 2021 metais Klaipėdos aerouosto teritorijoje buvo pradėtas projekto „VMG Technics R&D Park“ pirmas etapas. Šiame etape statomos 20 000 m² gamyklos baigtumas siekia 80 proc., ir per 2022 metus jau sukurta 50 naujų darbo vietų. Pirmojo etapo veiklos pradžia numatoma 2023 m. trečiame ketvirtyje.

Vieno didžiausių pasaulyje maisto koncernų „Mars“ netiesiogiai valdoma Gargždų maisto gyvūnams gamybos bendrovė „**Mars Lietuva**“ jau šių metų pradžioje pradėjo naujo gamybinio pastato statybas. Investicijos viršys 11 mln. Eur.

2022 m. „**Hill Group**“ su Ekonomikos ir inovacijų ministerija sudarė stambiaus projekto investicijų sutartį pagal kurią įsipareigojo investuoti 94 386 000 EUR ir sukurti 200 naujų darbo vietų.

JUBILIEJINIAM GARGŽDŲ MIESTO GIMTADIENIUI SUKURTAS ŽENKLAS KVIEČIA ĮKVĖPTI ISTORIJOS

Šie metai Gargždams ir visiems jų gyventojams ypatingi – miestas švenčia 770-ąjį jubiliejų ir yra vienas iš seniausių Lietuvos miestų. Šia proga buvo sukurtas specialus ženklas, kviečiantis įkvėpti istorijos ir drauge ją kurti.

„Jau kuris laikas gargždiškius ir miesto svečius skvere prieš autobusų stotį pasitinka užrašas „Gargždai 770“, o iš arčiau matyti ir specialus miesto jubiliejui kurtas ženklas. Jo simbolika – baltiška ir pristato keturių kultūrų, keturių vandenų sinergiją, Gargždų istoriją. Kiekvienas esame jos dalis ir nepaliaujamai kuriame ateities kartoms“, – sako Klaipėdos rajono meras Bronius Markauskas.

Miesto istorija prasidėjo pirmuoju paminėjimu istoriniuose šaltiniuose 1253-iaisias ir vėliau buvo lydėta tiek skaudžių, tiek džiugių įvykių. 770 metų – tai laikas, per kurį gyvenome, kūrėmės, kariavome, liūdėjome, statėmės, džiaugėmės ir toliau gyvename kurdami gražesnius Gargždus.

„Pasitinkant ir švenčiant 770-ąjį Gargždų jubiliejų, laukia daugybė įdomių renginių. Kviečiu visus tapti miesto istorijos dalimi – kurti instaliacijas, organizuoti parodas, konferencijas ar kitus renginius, kurie atspindėtų temą „Gargždai 770 – Įkvėpti istorijos“, taip pat naudoti šį ženklą jų afišose, kvietimuose ir kasdienėje veikloje“, – kviečia vicemerė Ligita Liutikienė.

GARGŽDAI
770

ĮKVĖPTI
ISTORIJOS

KADENCIJĄ BAIGUSIŲ MERŲ MINTYS

Justė BRIGĖ

Šių metų merų rinkimuose keli didelę darbo patirtį turintys merai nusprendė nebekandiduoti. Tai Šiaulių rajono meras Antanas Bezaras, Mažeikių rajono meras Vidmantas Macevičius, Radviliškio rajono meras Vytautas Simelis, Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis.

ANTANAS BEZARAS

„Užtenka, dvi kadencijas dirbau meru, atėjo laikas leisti kitiems – jaunesniems“, – paklaustas, kodėl nebekandiduoja, nusijuokia Šiaulių rajono meras Antanas Bezaras, darbą savivaldoje pradėjęs nuo seniūno, vėliau tęsęs Žemės ūkio skyriaus vedėjo, dar vėliau vicemero, o 2015 m. mero pareigose.

Pašnekovas pasidžiaugia, kad per jo vadovavimo kadenciją atgimė Kuršėnų dvaras, miestą papuošė ilgiausias tiltas per Ventą, pagražėjo rajono gyvenvietės, įgyvendinti kiti rajonui svarbūs projektai. „Tačiau labai svarbūs ir smulkūs darbai. Ir sutvarkyta autobusų stotelė, ir takas per kapines. Šiems darbams nereikėjo milijonų, tik ūkiško požiūrio, – sako meras. – Mero darbo sėkmė priklauso nuo jo gebėjimo lengvai bendrauti, nuo pareigingumo, nuo duoto žodžio laikymosi. Sprendžiant rajonui svarbius klausimus, niekada tarybos narių neskirsčiau į koaliciją ir opoziciją. Man buvo svarbu, kad rajono gyventojams reikalingi sprendimai būtų priimti.“

Paklaustas, kokia jam bus pirmoji diena perdavus mero regalias, Antanas Bezaras pašmaikštuoja: „Saulėta. O veiklos turiu užtektinai. Juk esu ir ūkininkas, ir medžiotojas. Be to, gyvenu sodyboje, kur niekada darbų nepritrūksta.“

VIDMANTAS MACEVIČIUS

„Du kartus buvau meru – dabar ir prieš 20 metų, sugrįžau tarsi Aleksandro Diumos romane „Po dvidešimties metų“. Prieš 20 metų pagal Vietos savivaldos įstatymą merai turėjo daugiau įgaliojimų negu turės po pakeitimų, kurie įsigalios po mėnesio. 2000 metais meras, kaip mes sakome, valdė antspaudą ir buvo ne tik atstovaujanti, bet ir vykdančiosios valdžios atstovas. Per šią, besibaigiančią, kadenciją merai buvome tik tarybų pirmininkai, – mero įgaliojimų pokyčius

apžvelgia Vidmantas Macevičius. – Pagal naujas Vietos įstatymo nuostatas merams suteikiama daugiau galių ir įgaliojimų, todėl mane šiek tiek stebina kandidatai į merus, kurie nėra buvę net tarybos nariai. Laimėjimo atveju jiems nepavydžiu.“

Pasak pašnekovo, nors iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad pagal naująjį modelį meras turi daugiau galimybių ir laisvių, nes naujos įstatymo nuostatos numato, kad jis gali paskirti administracijos direktorių, be tarybos pritarimo paskirti vicemerus ir nei jų, nei direktoriaus taryba nebegalės nušalinti, bet mero pateiktą posėdžio darbotvarkę tvirtina taryba. Taigi darbotvarkė, neturint daugumos palaikymo, gali būti ir nepatvirtinta.

„Merams buvo ir liko labai svarbu turėti valdančiąją daugumą, – pabrėžia Vidmantas Macevičius. – Kaip dirbti merui, jei per kadenciją, kaip įvyko Mažeikiuose, pasikeičia penkios koalicijos? Pasinaudodama buvusiąja galimybe Tarybos dauguma net kelis kartus nušalino vicemerus, direktorių, direktoriaus pavaduotojus. Tokiu atveju, manau, apie vertybes, nėra net kalbos, yra tik tarybos narių grupių interesai. Ir tai, kad didelė dalis klausimų sprendžiama centrinės valdžios koridoriuose, savivaldos nestiprina. Daug tikėjimės iš regioninės politikos pokyčių. Tačiau nemažai svarbių pažadų, kaip kompetencijų centrų steigimas, taip ir liko pažadais. Reikia parengti regioninės plėtros planą, bet aprašus esame gavę vos iš kelių ministerijų. Nemoku dirbti neatiduodamas visų jėgų. Sveikatos gaila. Gal per daug jautriai į viską reaguojau, bet apsisprendžiau nebekandiduoti. Tegul jaunimas dirba. Jei reikės pagalbos, kiek sugebėsiu, tiek padėsiu.“

VYTAUTAS SIMELIS

„Manau, per tris su puse Radviliškio rajono mero kadencijos pakanamai atidaviau rajono gyventojams ir galiu užleisti vietą jaunesniems, – sako Vytautas Simelis. – Į savivaldą atėjau 1990 metų gegužės mėnesį. Tada kūrėme savo reglamentus, įstatyminę bazę, kaip steigėme Lietuvos savivaldybių asociaciją. Lietuvos savivaldai teko atstovauti ir Europos institucijose, ir įvairiuose tarptautiniuose renginiuose.“

Tuomet įgyta patirtis, pasak pašnekovo, leidžia objektyviai įvertinti ir savivaldos santykius su centrine valdžia. „Kadangi teko dalyvauti įvairiuose tarptautiniuose renginiuose, susipažinti su kitų šalių savivalda, pastebėjau tendenciją, kad, nepriklausomai, kokia valstybė, joje visada savivaldai trūksta savarankiškumo, per didelis centrinės valdžios kišimasis ir per mažai finansų. Idealaus modelio nesukursime.

Tik naująjį modelį, kuris įsigalios po mėnesio, sunku suprasti net turint didelę darbo savivaldoje patirtį. Jame nematau jokio savivaldos progreso. Meras padarytas vykdančiosios valdžios atstovu, bet jis sudarys tarybai darbotvarkę, ves tarybos posėdžius, tik pats balsuoti negalės. Nors yra vicemerai, bet merui išvykus jie jo negalės pavaduoti. Merą pavaduoti turės kažkas iš tarybos narių, bet tuo momentu, tas tarybos narys turi sustabdyti savo narystę taryboje. Tada taryboje lieka vienu mažiau tarybos nariu, – teigia pašnekovas ir priduria. – Nors iš aktyvios veiklos traukiuosi, bet jei bus reikalinga mano patirtis, mielai ją pasidalinsiu.“

POVILAS ŽAGUNIS

„Lietuviai turime labai gerą posakį – viskam turi būti savas laikas. Savivaldai atiduota beveik 30 metų, meru dirbu devynioliktus metus, – sako Povilas Žagunis, o pasiteiravus, kokios savybės reikalingos sėkmingam mero darbui paaiškina. – Reikia turėti vieną savybę –

girdėti, ką žmonės šneka, o paskui iš to, ką šneka, išsirinkti aktualiausias ir būtiniausias, ir įsivertinti, kokios galimybės tiems norams įgyvendinti. Žmonės viską pasako: ir kokia infrastruktūra reikalinga, ir kaip spręsti vieną ar kitą problemą. Žinoma, reikalingas ir strategavimas.“

Jo teigimu, meras visada yra dėmesio centre, todėl jis turi būti labai atsakingas. „Dar labiau situaciją pakeis atsirandanti nauja mero

pozicija, todėl merui labai svarbu susirasti daugumą, kuri palaikytų jo idėjas, ir kad tos daugumos idėjos būtų jam priimtinos“, – išrinktiems merams linki Povilas Žagunis.

Pasak jo, gebėjimas bendradarbiauti yra viena iš mero sėkmingo darbo sąlygų, bet ne vienintelė, nes daugelis klausimų priklauso nuo centrinės valdžios. Į savivaldą atsigręžiama kilus ekstremalioms situacijoms. „Į Lietuvą plūstelėjus pabėgėliams, prasidėjus pandemijai, savivaldybėms teko įgyvendinti daugybę priemonių ir niekas neklausė, ar tam yra pinigų, ar užtenka žmonių. Reikėjo ir savivalda darė. Tačiau kalbant apie naująjį ES finansinės paramos laikotarpį, ir savivalda, ir regioninės plėtros tarybos atsидuria kitoje pozicijoje. Laikas bėga, bet nėra nei priemonių aprašų, nėra jokių galimybių teikti paraiškas, skelbti viešųjų pirkimų konkursus. Visa tai yra regioninė politika, – mintimis dalijasi Povilas Žagunis. – Ir sprendžiant švietimo klausimus. Jei mes būtume vykdę tai, kas buvo teigiama Tūkstantmečio mokyklų programoje, Panevėžio rajone būtų likusi viena gimnazija. Rajono vaikams į tą gimnaziją būtų tekę važiuoti po 40 km į vieną pusę. Dabar tinklą susitvarkėme taip, kad liko šešios gimnazijos. Žinoma, tinklas priklauso nuo vaikų skaičiaus. Kai praėjau dirbti meru, Panevėžio rajone buvo 5600 mokinių, o 2022 m. rugsėjo mėnesį mokinių buvo 2800, tarp jų ir 80 ukrainiečių. Nepilnų komplektų savivaldybė nebus pajėgi finansuoti.“

Dalindamasis patirtimi Povilas Žagunis pažymi, kad kartais būtina atsirinkti. Nors savivaldybių sprendimus stebi Vyriausybės atstovai ir didelės laisvės priimant sprendimus nėra, bet ir galimybių esama. „Neseniai Vyriausybė priėmė Judumo paketą, įpareigojanti savivaldybes pavėžėti žmones, gyvenančius toliau kaip du kilometrai nuo autobusų stotelės. Mes seniai tai darome ir reikalui esant žmogui pavėžėti buvo naudojami savivaldybės automobiliai, nepriklausomai, ar jie skirti socialiniams reikalams, ar merui“, – teigia Povilas Žagunis.

Paklaustas apie ryškiausius darbus prisimena kadencijos pradžioje aptiktas apleistas mokyklas, kai žiemą temperatūra klasėje nukrisdavo iki 9 laipsnių. Tada ir buvo skirtas didžiausias dėmesys mokyklų atnaujinimui. „Darbai labai įvairūs. Įgyvendinta daug įvairių projektų, bet, manau, svarbiausia, kad išmokome išgirsti žmones, išmokome bendrauti, skatinti bendruomeniškumą. Savivaldybė turi dirbti ne atsi-ribojusi nuo žmonių, bet kartu su jais“, – sako Povilas Žagunis..

Panevėžio rajono savivaldybės taryba sausio mėn. vykusiame posėdyje nutarė suteikti Panevėžio rajono Garbės piliečio vardą ilgamečiam merui Povilui Žaguniui.

Sprendimas priimtas Garbės piliečio vardo suteikimo komisijos siūlymu. Kandidatūrą pateikė Panevėžio rajono bendruomenių sąjunga, Panevėžio rajono vietos veiklos grupė ir Jotainių socialinės globos namų bendruomenė.

Nuo 2004 m. renkamas Panevėžio rajono savivaldybės meru. 2015 m. ir 2019 m. meru P. Žagunis tapo tiesioginiuose rinkimuose. Tai įrodymas, kad P. Žagunis yra pelnęs rajono gyventojų pagarbą ir pasitikėjimą, vertinamas už didelį indėlį į krašto gerovės kūrimą.

P. Žaguniui einant mero pareigas Panevėžio rajono savivaldybė apdovanota šešiomis „Auksinėmis krivulėmis“. Šie aukščiausi šalies savivaldos apdovanojimai pelnyti už aktyviausias pastangas skatinti gyventojus prisijungti prie vandentiekio; socialinių darbuotojų profesinės gerovės stiprinimą; bendradarbiavimą su apygardos probacijos tarnyba; kultūros puoselėjimą; aktyvumą panaudojant Europos Sąjungos lėšas; vietinės ekologiškos produkcijos vartojimo skatinimą ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Už nuopelnus Lietuvos savivaldai, jos plėtrą ir stiprinimą meras apdovanotas „Auksinės krivulės riterio“ ženklu.

PANEVĖŽYS – SKAIDRIAUSIA ŠALIES SAVIVALDYBĖ

Tarptautinė organizacija „Transparency International“ Lietuvos skyrius (TILS) pateikė naujausią savivaldybių skaidrumo tyrimą. Iš 60-imties savivaldybių Panevėžys surinko 99 balus iš 100 galimų. Atliekant tyrimą buvo analizuotos šių institucijų interneto svetainės ir vertintas veiklos skaidrumas.

„Įgyvendiname visą paketą priemonių – vykdomi antikorupciniai teisės aktų reikalavimai, vyksta antikorupcinis švietimas, antikorupcinio požiūriu vertinami teisės aktų projektai, įgyvendiname žaliųjų viešųjų pirkimų procedūras, siekdami glaudesnio bendradarbiavimo su miesto gyventojais panevėžiečius kviečiame įsitraukti į dalyvaujamojo biudžeto įgyvendinimą ir kt. Tai tik maža dalis mūsų taikomų priemonių. Šis tarptautinė organizacijos „Transparency International“ atlikto tyrimo

rezultatas yra visų darbuotojų kryptingo ir nuoseklaus darbo vaisius. Džiaugiamės įvertinimu ir toliau dirbsime taip, kad išliktume skaidriausia šalies savivaldybė“, – sakė Panevėžio miesto meras Rytis Račkauskas.

Skaidrumo tyrime vertintos visos 60 savivaldybių. Jų svetainėse žiūrėta, kiek informacijos

savivaldybės teikia apie savo darbuotojus, tarybos veiklą, antikorupcines priemones, savivaldybių įmones ir paslaugas, biudžetą, viešuosius pirkimus ir gyventojų galimybes dalyvauti sprendimų priėmimo. Analizuota, ar savivaldybės skelbia ne tik privalomą viešinti, bet ir papildomą informaciją apie savo veiklą.

NERINGOJE – GERIAUSIA VIEŠŲJŲ FINANSŲ KOKYBĖ TARP MAŽŲJŲ ŠALIES SAVIVALDYBIŲ

Lietuvos savivaldybių indeksas skelbia, kad Neringa užima pirmąją vietą tarp mažųjų savivaldybių (iš 54) pagal finansinį tvarumą ir investicinę aplinką. Tyrimą atliko Lietuvos laisvosios rinkos institutas.

Nuo 2011 m. sudaromame Lietuvos savivaldybių indekse šiais metais dėmesys skiriamas savivaldybių finansiniam tvarumui ir investicinei aplinkai.

Aukščiausias vietas Lietuvos savivaldybių indekse užima tos savivaldybės, kurios yra mažiausiai finansiškai priklausomos nuo valstybės dotacijų, efektyviai valdo skolą, nevykdo vidaus sandorių bei kuria palankią investicinę aplinką verslui ir gyventojams.

Neringos savivaldybė tarp mažųjų savivaldybių geriausiai įvertinta pagal biudžeto rodiklius. Geriausiai vertintos savivaldybės, kurios turi mažiausios skolos santykius su prognozuojamomis pajamomis, nevykdo vidaus sandorių, savarankiškai surenka daugiau pajamų. Geriausiai tarp mažųjų savivaldybių Neringa pasirodė pagal surenkamas pajamas. Kaip rodo tyrimas, Neringos savivaldybė savarankiškai surinko 50 proc. pajamų, lyginant su valstybės skiriamomis dotacijomis.

Be to, Neringa yra tarp savivaldybių, surenkančių daugiausiai materialinių investicijų – vienam gyventojui tenka beveik 5 500 eurų materialinių investicijų per metus.

Neringoje skaičiuojama didžiausia imigracija. Lenkiame visas šalies savivaldybes išduotų/pratęstų verslo liudijimų skaičiumi.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ INDEKSAS

Savivaldybių pareiga yra užtikrinti kuo geresnę mokestinę aplinką, panaikinti barjerus, trukdančius naujoms įmonėms žengti į rinką, o veikiančioms įmonėms – užtikrinti veiklos tęstinumą ir plėtrą. Taigi, aukštais balais įvertinamos savivaldybės, kurios:

- ♦ yra mažiausiai finansiškai priklausomos nuo valstybės dotacijų;
- ♦ efektyviai valdo skolą ir laikosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatytų reikalavimų;
- ♦ mažina vykdomus vidaus sandorius arba jų nevykdo;
- ♦ sudaro sąlygas materialinių ir užsienio investicijų augimui;
- ♦ sklandžiai ir greitai išduoda statybos leidimus;
- ♦ sudaro sąlygas gyventojų savarankiškai veiklai ir verslumui.

Aukščiausias vietas užima tos savivaldybės, kurios palaiko žemos skolos lygius, nevykdo vidaus sandorių, didina savarankiškai surenkamą pajamų apimtį. Taip pat ir tos, kurios sudaro palankią investicinę aplinką savo viduje. Tai atsispindi dideliu išduodamų statybos leidimų bei verslo liudijimų skaičiumi, privačių ir užsienio investicijų augimu bei didėjančiais atvykstančių gyventojų žmonių skaičiais.

Tarp geriausių didžiųjų savivaldybių rikiuojasi Vilniaus, Šiaulių ir Klaipėdos miestų, o tarp mažųjų – Neringos, Palangos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybės.

SVEIKINAME SAVIVALDYBIŲ MERUS

IŠRINKTUS PIRMAJAME TURE KOVO 5 D.

SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ IR MERŲ RINKIMUOSE

Akmenės rajono savivaldybės merą Vitalijų Mitrofanovą – Lietuvos socialdemokratų partija

Alytaus miesto savivaldybės merą Nerijų Cesiulį – Lietuvos socialdemokratų partija

Birštono savivaldybės merę Nijolę Dirginčienę – Lietuvos socialdemokratų partija

Druskininkų savivaldybės merą Ričardą Malinauską – Politinis komitetas „Už Druskininkus“

Jonavos rajono savivaldybės merą Mindaugą Sinkevičių – Lietuvos socialdemokratų partija

Joniškio rajono savivaldybės merą Vitalijų Gailių – Liberalų sąjūdis

Kauno miesto savivaldybės merą Visvaldą Matijošaitį – Vieningas Kaunas

Kauno rajono savivaldybės merą Valerijų Makūną – Lietuvos socialdemokratų partija

Kazlų Rūdos savivaldybės merą Mantą Varašką – Politinis komitetas „Jaunoji Kazlų Rūda“

Kretingos rajono savivaldybės merą Antaną Kalnių – Politinis komitetas „Kretingos kraštas“

Marijampolės savivaldybės merą Povilą Isodą – Lietuvos socialdemokratų partija

Molėtų rajono savivaldybės merą Saulių Juneiką – Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

Neringos savivaldybės merą Darių Jasaitį – Demokratų sąjunga „Vardan Lietuvos“

Pakruojo rajono savivaldybės merą Saulių Margį – Lietuvos socialdemokratų partija

Palangos miesto merą Šarūną Vaitkų – Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai

Panevėžio miesto merą Rytį Mykolą Račkauską – Politinis komitetas „Atsinaujinančiam Panevėžiui“

Plungės rajono savivaldybės merą Audrių Klišonį – Liberalų sąjūdis

Prienų rajono savivaldybės merą Alvydą Vaicekuską – Lietuvos socialdemokratų partija

Rietavo savivaldybės merą Antaną Černeckį – Liberalų sąjūdis

Rokiškio rajono savivaldybės merą Ramūną Godeliauską – Lietuvos socialdemokratų partija

Šalčininkų rajono savivaldybės merą Zdzisław Palevič – Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga

Šiaulių miesto savivaldybės merą Artūrą Visocką – Politinis komitetas Nepartinis sąrašas „Dirbame miestui“

Širvintų rajono savivaldybės merę Živilę Pinskuvienę – Lietuvos regionų partija

Švenčionių rajono savivaldybės merą Rimantą Klipčių – Partija „Laisvė ir teisingumas“

Tauragės rajono savivaldybės merą Dovydą Kaminską – Liberalų sąjūdis

Vilkaviškio rajono savivaldybės merą Algirdą Neiberką – Lietuvos socialdemokratų partija

Kovo 5 d. savivaldybių tarybų rinkimuose dalyvavo 16 politinių partijų (iš viso Lietuvoje veikia 24 politinės partijos) ir 32 politiniai komitetai. 2019 m. vykusiuose savivaldybių tarybų rinkimuose iš 24 veikusių politinių partijų dalyvavo 14 ir 87 visuomeniniai rinkimų komitetai.

Šiuose savivaldybių tarybų rinkimuose dėl 1 498 tarybos narių mandatų varžosi 13 796 kandidatai arba 9,19 kandidato į vieną vietą. Palyginti su 2019 m. vykusiais rinkimais, kandidatų skaičius nežymiai išaugo – tada varžėsi 9,09 kandidato į vieną vietą.

Šiuose rinkimuose daugiausiai kandidatų į savivaldybių tarybas iškėlė Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP) – 2 368 kandidatus. Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD) iškėlė 1 740 kandidatų. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS) – 1 675, Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ (DSVL) – 1 372, Liberalų sąjūdis (LS) – 1 299, Darbo partija (DP) – 1 084, Partija „Laisvė ir teisingumas“ (PLT) – 616, Lenkų rinkimų akcija – Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga (LLRA-KŠS) – 387, Laisvės partija (LP) iškėlė 338 kandidatus.

Kitas rinkimų turas įvyks kovo 19 d.

2023-ŲJŲ VILNIAUS KNYGŲ MUGĖJE – 700 EILUČIŲ LAISVEI

Šių metų mugė rašė simbolines 700 eilučių laisvei, tad būtent laisvės tema ir tapo vienu svarbiausių Vilniaus knygų mugės atidarymo akcentu. „Virš miesto mėlyna, virš miesto – geltona“, – skambėjo atidarymo dainoje, kurią atliko dainų autorius ir atlikėjas Domantas Razauskas.

Mugės atidaryme dalyvavo Lietuvos Respublikos prezidentas Gitanas Nausėda su žmona Diana, kultūros ministras Simonas Kairys, Vilniaus miesto meras Remigijus Šimašius, šių metų Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, poetas Rimvydas Stankevičius, visi laisvės knygoje įrašę po savo simbolinę eilutę. Garbės ženklą „Nešk savo šviesą ir tikėk“ apdovanojęs poetas ir vertėjas Marius Burokas.

Vilniaus miesto meras R. Šimašius, į Vilniaus knygų mugės atidarymo sceną užlipęs aštuntąjį kartą, laisvės knygoje užrašė: „Laisvą miestą kuria laisvi žmonės“. Jis prisiminė prieš metus mugės atidaryme nuskambėjusius žodžius apie obelų sodą, kurį reikia sodinti nepaisant to, kad

karas vyksta. „Metai buvo nepaprasti, galime ne tik daug kuo piktintis ir baisėtis, bet ir pasižiūrėti, kad kai kas atmerkė akis, kad daugybė žmonių surėmė pečius ir kad patyrėme, jog priešas nėra toks stiprus, kaip atrodė, o mūsų draugai yra daug stipresni nei manėme“, – kalbėjo meras.

Mugėje skambėjo ištraukos iš Gedimino laiškų, miesto sukakčiai skirta poezija, knygų pristatymuose ir pokalbiuose buvo narstomi Vilniaus vardai, veidai, skoniai, architektūra ir interjerai. Pristatyta Remigijaus Šimašiaus knygą „Miestas ir meras. Vilniaus pokyčių istorijos“.

Vienoje iš salių buvo įsikūrusi ir Lietuvos kultūros centrų alėja, kuri mugės lankytojus kvietė susitikti su kultūros vyksmo regionuose organizatoriais, sužinoti apie kultūros centrų vykdomą edukacinę veiklą, mėgėjų ir profesionaliojo meno sklaidą.

Lankytojų laukė apie 200 dalyvių ir daugiau nei 500 renginių.

PLUNGIŠKIAI KVIEČIA Į „OGINSKIO DŪDOS“ FESTIVALĮ

Justė BRIGĖ

Pasak Romo Matulio, Kultūros centrų veikla nemaža dalimi priklauso nuo savivaldybės tarybos požiūrio į kultūrą.

Per Knygų mugę Plungės kultūros centro atsivežta dūda grojo Oginskio „Polonezą“, tapusį Plungės himnu, ir visus kvietė į pučiamųjų orkestrų festivalį.

„Birželio 16–17 dienomis Plungėje jau aštuonioliktą kartą vyks pučiamųjų orkestrų festivalis „Oginskio dūda“. Šis festivalis – tai gilių Oginskių laikų muzikinių tradicijų tęsia, nes pirmasis profesionalus orkestras ir buvo įkurtas Plungėje, Oginskių dvare. Todėl mes sakome, kad pučiamųjų orkestrų muzika kilusi iš Plungės ir Plungės parko ir dvaro“, – nepraleisti progos pasimėgauti pučiamųjų muzika ragino Plungės kultūros centro direktorius Romas Matulis, primindamas, kad šis Žemaitijos miestą garsus ir kitais renginiais: Edukacinis teatrų

festivalis, vienintelis Lietuvoje Stanislovo Riaubos vaikų ir jaunimo tautodailės ir amatų konkursas, tarptautinį šokių festivalis, nacionalinis Petro Vyšniausko konkursas ir kt.

Knygų mugės ekspozicijoje triūsė ir šio kultūros centro audėjos. „Plungės kultūros centras turime audimo dirbtuves, esame parengę nemažai puikių audėjų, 24 stakles. Audžiame pradedant takais ir baigiant audiniu tautiniams rūbams“, – vieną centro veiklų pristato audyklos vadovė Jolanta Miltenė.

„Šiandien konkrečiai apibrėžti kultūros centro funkcijas būtų labai sunku. Veiklų spektras labai platus. Ir tautodailė, ir amatai, ir meno kolektyvai. Kultūros centrai taip pat turi profesionalių kolektyvų. Pavyzdžiui, Plungės kultūros centre yra įkurtas simfoninis orkestras. Ko gero vieninteliai turime ir klasikinio baleto studiją, kurioje šoka 140 balerinų. Mes turime vieną didžiausių teatrų, kuriame vaidina 96 aktoriai. Plungės kultūros centro veiklose dalyvauja apie 1000 žmonių, – kultūros centro veiklą pristato Romas Matulis. – Rajonuose gyvena įvairūs žmonės ir atėję į kultūros centrą jie turi rasti save. Žinoma, veiklos įvairovė įtakos turi ir mūsų žmoniškumą, ir finansiniai ištekliai. Yra kažkuria veikla degantis žmogus, yra ir ta veikla.“

Pašnekovo teigimu, kultūros centrų veikla labai siejasi ir su susiklosčiusiomis tradicijomis. „Jei centre yra susiklosčiusi chorinio dainavimo tradicija, jame ir veikia įvairūs chorai, orga-

nizuojami chorų festivaliai, konkursai. Rytų Lietuvos kultūros centruose yra daug ežerinės kultūros, nes ten daug ežerų. Pagaliau centrų veiklai įtakos turi ir finansai, nes finansinės galimybės nemaža dalimi priklauso nuo savivaldybės tarybos požiūrio į kultūrą, – svarsto Romas Matulis, vadovaujantis ir Lietuvos kultūros centrų asociacijai, todėl suskumba pasidžiaugti, kad beveik visi Lietuvos kultūros centrai yra šiuolaikiški ir modernūs, turintys gerą techninę bazę, sales. – Žmogui reikalinga šiuolaikiška aplinka, nes aplinka yra taip pat kultūros dalis.“

Šiuo metu Lietuvoje yra du kultūros centrų modeliai. Vienose savivaldybėse yra vienas kultūros centras su keliais padaliniais, filialais, skyriais, kitose, kaip Panevėžio, Plungės, Telšių rajonuose, veikia po kelis savarankiškus kultūros centrus. „Abu modeliai teisingi. Vietos savivalda, bendruomenės turi susitarti, koks kultūros centras jiems reikalingas. Aš asmeniškai esu už kelis savarankiškus centrus, nes, mano manymu, kai gospodorus sėdi ant savo žemės, jis ja geriau ir rūpinasi. Tad, mano galva, geriau, jei bendruomenės turėtų savarankiškus kultūros centrus, – mano Romas Matulis ir priduria. – Tačiau kiekvienu atveju, manau, turime prisiminti, kad visi gražiausi dalykai yra šalia mūsų, todėl džiaukimės savo vietos kūrėjais, savo talentingais žmonėmis ir jų darbais. Dažniau džiaukimės tuo, ką turime, nes esame įpratę manyti, kad ten, kur mūsų nėra, o kas vyksta šalia, tarsi vyksta savaime.“